

Onderhoudsverordening Waterschap Rijn en IJssel

Het algemeen bestuur van Waterschap Rijn en IJssel;

op voordracht van het dagelijks bestuur van 12 april 2022,

gelet op artikel 78 van de Waterschapswet;

BESLUIT:

vast te stellen de 'Onderhoudsverordening Waterschap Rijn en IJssel'

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen

Artikel 1.1. Begripsomschrijving

In deze verordening en de daarop rustende bepalingen wordt, tenzij anders bepaald, verstaan onder:

- a. *bergingsgebied*: een krachtens de Wet voor waterstaatkundige doeleinden bestemd gebied, niet zijnde een oppervlaktewaterlichaam of onderdeel daarvan, dat dient ter verruiming van de bergingscapaciteit van een of meer watersystemen en ook als bergingsgebied op de legger is opgenomen;
- b. *bestuur*: het college van dijkgraaf en heemraden van waterschap Rijn en IJssel;
- c. *buitengewoon onderhoud*: het in stand houden van de waterstaatswerken overeenkomstig het in de legger bepaalde omtrent ligging, vorm, afmeting en constructie, vaak ook 'groot onderhoud' genoemd, niet zijnde dijkversterking;
- d. *dijkversterking*: ingreep in een systeem van waterkeringen met als doel het voldoen aan de wettelijk gestelde veiligheidsnorm. Dijkversterking vindt plaats naar aanleiding van de periodieke wettelijke beoordeling of toetsing van waterkeringen.
- e. *gewoon onderhoud*: werkzaamheden die de functie van het waterstaatswerk in stand houden zoals maaien, snoeien, verwijderen van materiaal en vuil, bestrijden van ongedierte en herstel van beschadigingen, vaak ook 'dagelijks onderhoud' genoemd;
- f. *kade*: ook wel overige kering genoemd. Kering behorende tot het regionale watersysteem welke als zodanig in de legger is aangegeven, niet zijnde zomerkade, primaire of regionale waterkering;
- g. *kunstwerk*: (waterstaatkundig) bouwwerk dat van belang is voor de functie die waterstaatswerken hebben en daar ook onderdeel vanuit maakt, dan wel uit anderen hoofde behoort tot of gelegen is in, op, over of onder een waterstaatswerk;
- h. *legger*: legger bedoeld in artikel 2.39 van de Wet en/of in artikel 78 tweede lid van de Waterschapswet;
- i. *oppervlaktewaterlichaam*: samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water met de daarin aanwezige stoffen, alsmede de bijbehorende waterbodem en oevers, flora en fauna;
- j. *uiterwaarde*: gebied dat meestal is gelegen tussen het oppervlaktewaterlichaam en kade of waterkering en welke in de Waterschapsverordening als beschermd gebied is opgenomen.
- k. *waterkering*: kunstmatige hoogte, (gedeelten van) natuurlijke hoogten of hoge gronden met kunstwerken die een waterkerende of mede een waterkerende functie hebben, te onderscheiden in:
 1. primaire waterkeringen: de primaire waterkeringen, bedoeld in artikel 1.1 van de Wet;
 2. regionale waterkeringen: de waterkeringen aangewezen ingevolge artikel 2.1 van de Waterverordening waterschap Rijn en IJssel;
 3. zomerkaden: de kaden als zodanig aangeduid op de kaart, bedoeld in artikel 4.1;
- l. *watersysteem*: samenhangend geheel van één of meer oppervlaktewaterlichamen met bijbehorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken en grondwaterlichamen;

- m. *waterstaatswerk*: oppervlaktewaterlichaam, kade, bergingsgebied, waterkering, kunstwerk, welke als zodanig in de legger is aangegeven, tenzij dat werk is vrijgesteld van de opnemingskaart in de legger als bedoeld in artikel 2.39 van de Wet, dan wel dat, als de vaststelling van de legger nog niet heeft plaatsgevonden, op de in artikel 4.1 bedoelde kaart is aangegeven;
- n. *werken*: alle door menselijk toedoen ontstane of te maken constructies met toebehoren;
- o. *Wet*: Omgevingswet.

Artikel 1.2 Hoofdelijke aansprakelijkheid

1. De verplichtingen ingevolge deze verordening berusten op de eigenaar van gronden.
2. Wanneer die gronden met een beperkt recht zijn bezwaard, dan wel krachtens persoonlijk recht in gebruik zijn gegeven, berusten de verplichtingen ingevolge deze verordening ook op de beperkt gerechtigden en in geval sprake is van een persoonlijk gebruiksrecht op de gebruikers.
3. Voor de nakoming van de in deze verordening aan de eigenaar opgelegde verplichtingen is ieder van de in het tweede lid genoemde gerechtigden, alsmede de eigenaar hoofdelijk aansprakelijk.

Hoofdstuk 2 Beheer en onderhoud aan waterstaatswerken

Artikel 2.1 Onderhoudsplicht

Onderhoudsplichtig zijn diegenen, die in de legger tot het plegen van gewoon en/of buitengewoon onderhoud aan waterstaatswerken zijn aangewezen.

Artikel 2.2 Gewoon onderhoud aan waterkeringen

De onderhoudsplichtigen van waterkeringen dragen zorg voor een goede toestand van de waterkeringen door het bestrijden van schadelijk wild, het herstellen van geringe beschadigingen en het in stand houden van de grasmat, andere bekleding en constructies, dienstig aan de waterkering.

Artikel 2.3 Buitengewoon onderhoud aan waterkeringen

1. De onderhoudsplichtigen van waterkeringen zijn verplicht tot instandhouding daarvan overeenkomstig het in de legger bepaalde omtrent ligging, vorm, afmeting en constructie.
2. Buitengewoon onderhoud mag niet worden uitgevoerd in de periode van 15 oktober tot 15 maart, tenzij sprake is van de uitzonderingen zoals genoemd in de Waterschapsverordening.

Artikel 2.4 Onderhoud aan kunstwerken en werken waterkeringen

De onderhoudsplichtigen van kunstwerken en/of werken die in het beperkingengebied waterkering, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, zijn aangebracht en (mede) een waterkerende functie hebben, zijn verplicht deze waterkerend te houden overeenkomstig het in de legger bepaalde omtrent ligging, vorm, afmeting en constructie.

Artikel 2.5 Beheer- en onderhoudsplan waterkeringen

Het onderhoud als bedoeld in de artikelen 2.2, 2.3 en 2.4 moet worden uitgevoerd conform het door of krachtens het bestuur vastgestelde beheer- en/of onderhoudsplan. Indien er geen beheer- en/of onderhoudsplan is vastgesteld, zijn onderhoudsplichtigen verplicht de door of namens het bestuur gegeven aanwijzingen op te volgen.

Artikel 2.6 Gewoon onderhoud aan oppervlaktewaterlichamen, (kunst)werken en kades

- De onderhoudsplichtigen van oppervlaktewaterlichamen, (kunst)werken en kades zijn verplicht tot:
- a. het in stand houden van die oppervlaktewaterlichamen, (kunst)werken en kades;
 - b. het onderhouden van begroeiingen, dienstig aan de waterhuishoudkundige functies die aan die oppervlaktewaterlichamen zijn toegekend;
 - c. het maaien van overbodige begroeiing, het verwijderen van afval en bestrijden van schadelijk wild.

Artikel 2.7 Buitengewoon onderhoud aan oppervlaktewaterlichamen, kades en (kunst)werken

De onderhoudsplichtigen van in de legger opgenomen oppervlaktewaterlichamen (kunst)werken en kades zijn verplicht tot instandhouding daarvan overeenkomstig met de in de legger bepaalde ligging, vorm, afmeting en constructie.

Artikel 2.8 Onderhoud aan kunstwerken en werken oppervlaktewaterlichamen

De onderhoudsplichtigen van kunstwerken en/of werken die in, op, aan of boven oppervlaktewaterlichamen of het beperkingengebieden oppervlaktewaterlichaam, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, zijn aangebracht en (mede) dienstig zijn aan de waterhuishoudkundige functies, die aan die oppervlaktewaterlichamen zijn toegekend, zijn verplicht deze werken te onderhouden overeenkomstig het in de legger bepaalde omtrent ligging, vorm, afmeting en constructie.

Hoofdstuk 3 Toezicht en handhaving

Artikel 3.1 Schouw

1. Door of namens het bestuur kan schouw worden gevoerd over de waterstaatswerken volgens een door dat bestuur vast te stellen schema.
2. Het bestuur kan indien het zulks nodig acht besluiten een extra schouw te voeren.
3. Het bestuur stelt de datum van de schouw vast en maakt die tenminste twee weken tevoren bekend door kennisgeving ervan in een dag-, nieuws- of huis aan huisblad, dan wel op andere geschikte wijze.
4. De in het derde lid voorgeschreven bekendmaking kan in spoedeisende gevallen voor de aanvang van een extra schouw worden vervangen door een persoonlijke mededeling. Daarbij kan met een kortere termijn dan genoemd in het derde lid worden volstaan.

Artikel 3.2 Aanwijzing toezichthouders

Met het toezicht op de naleving van het bepaalde in of krachtens deze verordening zijn belast de daartoe door het bestuur aangewezen ambtenaren of andere personen.

Artikel 3.3. Strafbepalingen

1. Overtreding van de bepalingen van deze verordening en de daarop gebaseerde regelgeving wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete tot ten hoogste het bedrag van de tweede categorie als genoemd in artikel 23 Wetboek van strafrecht, al dan niet met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak.
2. Indien ten tijde van het plegen van de in het eerste lid genoemde overtreding nog geen jaar is verlopen sedert een vroegere veroordeling van de overtreder wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan hechtenis tot het dubbele van het gestelde maximum worden opgelegd.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 4.1 Leggerkaart

1. Voor waterstaatswerken waarvoor krachtens artikel 2.39 van de Wet de vaststelling van een legger is voorgeschreven, maar waarvoor vaststelling nog niet heeft plaatsgehad, worden de ligging en vorm, afmetingen en constructie van de betrokken waterstaatswerken aangegeven in een projectbesluit of omgevingsvergunning.
2. De daarbij aangegeven grenzen bepalen de toepassing van de verbodsbepalingen zoals opgenomen in de Waterschapsverordening.

Artikel 4.2 Onderhoud aan waterstaatswerken

1. Voor waterstaatswerken, waarvoor bij of krachtens artikel 78, tweede lid, Waterschapswet, het vaststellen van een legger is voorgeschreven, maar waarvoor vaststelling nog niet heeft plaatsgehad, is de onderhoudsplicht als volgt geregeld:
 - a. Voor primaire waterkeringen en de regionale waterkering die Tuindorp (gemeente Zevenaar) beschermt en de daarbij behorende waterkerende kunstwerken, berust het gewoon onderhoud en het buitengewoon onderhoud bij het waterschap; voor de overige regionale waterkeringen en zomerkaden berust het gewoon onderhoud bij de eigenaren van de (gedeelten van) waterkeringen en het buitengewoon onderhoud bij het waterschap;
 - b. Voor oppervlaktewaterlichamen die vermeld staan op de kaart ingevolge artikel 4.1, eerste lid en kaden langs bergingsgebieden berust het gewoon en buitengewoon onderhoud bij het waterschap met uitzondering van de onderhoudsstroken die niet bij het waterschap in eigendom zijn; Voor de overige oppervlaktewaterlichamen berust het gewoon en buitengewoon onderhoud bij de aangrenzende eigenaren;
 - c. Voor overige in waterstaatswerken gelegen kunstwerken en/of werken rust de verplichting tot onderhoud op degene, die daartoe wettelijk of krachtens overeenkomst verplicht is, op degene die het kunstwerk heeft aangelegd, op degene die vanouds in het onderhoud heeft voorzien, of op de eigenaar en wel in deze volgorde steeds op de volgende bij gebreken van de voorgaande.
2. De onderhoudsplichtigen bedoeld in het eerste lid, zijn verplicht tot instandhouding van de waterstaatswerken overeenkomstig hun functie.

Artikel 4.3 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking 1 dag na de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Artikel 4.4 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als "Onderhoudsverordening Waterschap Rijn en IJssel".

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van 10 mei 2022 te Doetinchem,

drs. C. Roos
secretaris-directeur

drs. H.Th.M. Pieper
dijkgraaf

Toelichting

A. Algemene toelichting

Het bestuur stelt de onderhoudsverordening vast op grond van artikel 56 in combinatie met artikel 78 van de Waterschapswet. Op grond van deze artikelen stelt het bestuur verordeningen vast die nodig zijn voor de behartiging van de opgedragen taken. De onderhouds- en strafbepalingen in deze verordening maakten voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet onderdeel uit van de keur. Deze bepalingen mogen na de inwerkingtreding van de Omgevingswet niet meer opgenomen worden in de waterschapsverordening (opvolger van de keur). Dit volgt uit artikel 2.2, tweede lid, van het Omgevingsbesluit. Om deze reden dient het bestuur voor de onderhouds- en strafbepalingen een aparte verordening vast te stellen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Het eerste hoofdstuk bevat begripsomschrijvingen. Ook regelt het eerste hoofdstuk de hoofdelijke aansprakelijkheid van eigenaren en beperkt gerechtigden op percelen.

Hoofdstuk 2 Beheer en onderhoud van waterstaatswerken

Het tweede hoofdstuk regelt de onderhoudsplichten bij waterstaatswerken. Dit hoofdstuk heeft een belangrijke relatie met de legger op grond van artikel 78 van de Waterschapswet, ook wel onderhoudslegger genoemd. In de onderhoudslegger staan de onderhoudsplichtigen, die aan de onderhoudsplichten uit hoofdstuk 2 moeten voldoen.

Hoofdstuk 3 Toezicht en handhaving

In dit hoofdstuk staan de bepalingen over de aanwijzing van toezichthouders en strafbepalingen.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotbepalingen

Het vierde hoofdstuk bevat de onderhoudsbepalingen in de gevallen waarin het overgangsrecht van toepassing is en bevat daarnaast bepalingen over de inwerkingtreding en citeertitel.

B. Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1. Begripsomschrijvingen

Dit artikel bevat de begripsomschrijvingen, waarbij is aangesloten bij de begrippen in de Omgevingswet en de daarop gebaseerde regelgeving. Deze begrippen zijn opgenomen vanwege de zelfstandige leesbaarheid van de verordening.

Artikel 1.2 Hoofdelijke aansprakelijkheid

Op grond van dit artikel zijn eigenaren en, in gevallen waar een perceel met een beperkt recht is bezwaard, ook beperkt gerechtigde verplicht tot nakoming van de bepalingen uit deze verordening. Komen ze deze verplichtingen niet na dan zijn zij (ieder) hoofdelijk aansprakelijk voor niet nakoming van de bepalingen.

Hoofdstuk 2 Beheer en onderhoud aan waterstaatswerken

Artikel 2.1 Onderhoudsplicht

In dit artikel wordt algemeen geregeld dat degenen die zijn aangewezen als onderhoudsplichtigen in de legger, verplicht zijn tot het verrichten van gewoon of buitengewoon onderhoud, zoals beschreven is in hoofdstuk 2. Met dit artikel wordt dus de verbinding gelegd tussen de legger en de gebodsbepalingen in hoofdstuk 2. De legger geeft aan wie onderhoudsplichtig is, de gebodsbepalingen geven aan welk onderhoud van deze onderhoudsplichtigen wordt geëist. De legger die hier bedoeld wordt is de zogenaamde onderhoudslegger, bedoeld in artikel 78, tweede lid, Waterschapswet. Vaak wordt deze legger gecombineerd met de legger, bedoeld in artikel 2.39 van de wet, maar formeel zijn dit twee verschillende leggers.

Artikel 2.2. Gewoon onderhoud aan waterkeringen

Waterkeringen hebben een waterkerende functie. Het gewoon onderhoud is erop gericht dat de waterkering die functie behoudt. In dit kader is in dit artikel bepaald wat de onderhoudsplichtigen van de waterkeringen voor het gewoon onderhoud in ieder geval moeten doen. De opsomming is niet uitputtend.

Bij het verwijderen van schadelijk wild en begroeiingen moet gedacht worden aan dat wild en die beplantingen die aantoonbaar schade toebrengen aan het waterkerend vermogen van de waterkering.

De bestrijding van muskus- en beverratten is uitgezonderd. De zorgplicht ter voorkoming van schade aan waterstaatswerken door muskus- en beverratten berust ingevolge artikel 1, derde lid Waterschapswet bij het waterschap.

Artikel 2.3 Buitengewoon onderhoud aan waterkeringen

Dit artikel geeft aan dat buitengewoon onderhoud moet worden gepleegd aan de onderhoudsplichtigen van waterkeringen. Te denken valt hierbij aan het vervangen van de materialen van een waterkering (damconstructie) of het herstellen van de omvang van de waterkering. Hierbij is tevens in dit artikel aangegeven dat geen onderhoudswerkzaamheden mogen uitgevoerd aan de waterkering in het gesloten seizoen (15 oktober tot 15 maart).

Artikel 2.4 Onderhoud aan kunstwerken en werken waterkeringen

Het bepaalde in dit artikel richt zich in principe tot onderhoudsplichtigen van in, op, aan of over waterkeringen of beschermingszones van waterkeringen gelegen werken die een waterkerende of mede een waterkerende functie hebben.

Artikel 2.5 Beheer- en onderhoud waterkeringen

Het waterschap ervaarde problemen dat onder de vroegere regels verschillende voorwaarden golden voor onderhoud door derden aan onze waterkeringen. In de verschillende pachtovereenkomsten zijn verschillende voorwaarden (of helemaal geen voorwaarden) opgenomen. Gevolg is gebrek aan uniformiteit en duidelijkheid/voorspelbaarheid. Met dit artikel wordt geprobeerd uniformiteit aan te brengen in de wijze van onderhoud aan de waterkeringen.

Artikel 2.6 Gewoon onderhoud aan oppervlaktewaterlichamen

Oppervlaktewaterlichamen hebben diverse functies in de waterhouding, waaronder waterkwantiteit, waterkwaliteit en scheepvaart. Het gewoon onderhoud is erop gericht dat oppervlaktewaterlichamen deze functies behouden. In dit kader is in dit artikel bepaald wat de onderhoudsplichtigen van oppervlaktewaterlichamen voor het gewoon onderhoud in ieder geval moeten doen. De frequentie van het onderhoud is afhankelijk van de lokale situatie. Het maaien en verwijderen van begroeiing kan daarvoor vaker of minder vaak nodig zijn dan eens per jaar.

Artikel 2.7 Buitengewoon onderhoud aan oppervlaktewaterlichamen

Als buitengewoon onderhoud wordt in de verordening aangemerkt het in stand houden van de oppervlaktewaterlichamen inclusief (kunst)werken en kades overeenkomstig het in de legger bepaalde omtrent richting, vorm afmeting en constructie.

Artikel 2.8 Onderhoud aan kunstwerken en werken oppervlaktewaterlichamen

Dit lid gebiedt onderhoudsplichtigen, om (ondersteunende) kunstwerken en werken bij oppervlaktewaterlichamen te onderhouden. Het gaat hier om (kunst)werken die (mede) een waterhuishoudkundige functie hebben, zoals duikers, overkluizingen en stuwen. Deze werken moeten zodanig worden onderhouden dat er aan de functie voor het watersysteem voldaan kan worden.

De verplichting tot het schoonhouden van het doorstroomprofiel van een (ondersteunend) kunstwerk rust op de onderhoudsplichtige(n) van het oppervlaktewaterlichaam. Begroeiingen en afval moeten worden verwijderd uit oppervlaktewaterlichamen door de in de legger aangewezen onderhoudsplichtigen. Met afval wordt bedoeld voorwerpen, materialen en stoffen die de aan- of afvoer of berging van water belemmeren. En met schadelijke begroeiing wordt bedoeld lang gras, riet, en dergelijke.

Hoofdstuk 3 Toezicht en handhaving

Artikel 3.1 Schouw

Het aantal malen dat per jaar de schouw wordt gevoerd, is niet ingevuld. Dat wordt ter nadere vaststelling aan het bestuur overgelaten. Daarnaast biedt de verordening de mogelijkheid dat het bestuur kan besluiten een extra schouw te voeren.

Artikel 3.2 Aanwijzing toezichthouders

Aanwijzing van toezichthoudende ambtenaren geschiedt krachtens het bepaalde in artikel 3.2 van de Keur door het bestuur (art. 5.11 Algemene wet bestuursrecht). Afdeling 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht bevat bepalingen omtrent de bevoegdheden van toezichthoudende ambtenaren.

Artikel 3.3. Strafbepalingen

In artikel 81 Waterschapswet is bepaald welke maximum straf op overtreding van deze verordening kan worden gesteld. In deze verordening is deze maximum straf opgenomen (drie maanden hechtenis of een geldboete van de tweede categorie als genoemd in artikel 23, Wetboek van strafrecht). De opsporingsambtenaar kan de overtreder van een voorschrift van deze verordening een schikkingsvoorstel doen om strafvervolgning te voorkomen (artikel 85, derde lid, Waterschapswet). Deze strafbepalingen staan los van het bestuursrechtelijk instrumentarium - bestuursdwang en last onder dwangsom - waarover het bestuursorgaan ingeval van overtreding kan beschikken.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 4.1 Leggerkaart

In het geval dat leggers ontbreken voor waterstaatswerken die door de provincie in haar Waterverordening niet zijn vrijgesteld van de leggerplicht van artikel 2.39 van de Wet, kan het waterschap de ligging van die werken aangeven op een kaart als overgangsmaatregel. Die kaart geldt niet als een legger. Dat zou in strijd zijn met het bepaalde in artikel 2.39 van de Wet. Op de kaart worden kern- en beschermingszones aangeduid.

Artikel 4.2. Onderhoud aan waterstaatswerken

Het bepaalde in dit artikel beoogt te bewerkstelligen dat bij het nog ontbreken van een (onderhouds)legger het onderhoud aan waterstaatswerken wordt geregeld.